

Siðsøga

Óli Jacobsen

Hvalaveiðan í Suðurláshavinum:

UMSTRÍDD HVALAVEIÐA Í SUÐURLÁSHAVINUM

Tað er politikkur í hvalaveiðu í dag. Tað var tað so sanniliga eisini aftaná heimsbardagan, tá ið føroyingar skuldu kroystast av norðmonnum

5. partur

Í dagbókini skrivur Mikkjal, at tað var skrivning í bløðunum heima um hesa ferðina, og her kom fiskimannafelagið beinleiðis inn í myndina. Í Dagblaðnum 3. september 1946 er ein grein undirskrivað "Tveir stjórnarlimir í Føroya Fiskimannafelag", har teir m.a. skriva:

"Vit hava ein illgruna um, at hesir góðu føroysku sjómenn...ikki eru heilt greiðir yvir hvussu hetta mál liggur fyri, tí annars høvdu vit illa kunnað hugsa okkum, at teir høvdu verið so kvikir í vendini at bjóða seg fram.

Fyri einum 10 árum síðani var tilætlað ein international samtykt hvareftir hvalaveiðan skuldi verða regulerað, so at hvalurin ikki varð oyddur, men tá til stykkis kom, vildu bert Noreg og Stórabretland verða við í samtyktini. Samtyktin er tí bert millum hesi bæði lond, sum nú hava stóra økonomiskar interessur í hvalaveiðu.

Samtyktin ásetur, at hvalur undir vist mát ikki má verða veiddur, at alt tilfarið (spik, tvøst, bein og avfall) skal verða ført til nyttu, og at almennir uppsýnsmenn skulu føra tilsýn við, at samtyktin verður hildin.... Nú leggur Holland uppí og royndi sjálvsagt fyrst at fáa sær kønar menn í Noregi; men ríkisstjórnin kom teimum í forkeppið og setti bann við lóg fyri, at nakar norskur borgari fór við til hesa Hollandsveiðu, sum Norðmenn mettu landsskaðiliga...Av tí at Hollendingar ikki fáa annað kønt fólk til hjálpar, koma teir til Føroyar... Nú er at ætla um, hvussu vítt tað er vert at koma í óvinskap við Norðmenn.... fyri tað ið kann vinnast útav hesi ivasomu hvalaveiðu...."

Tað er skilligt, at í hesi grein verður mælt føroyingum frá at fara á hesa hvalaveiðu.

Split í fiskimannafelagnum?

Dagblaðið hevur hesa viðmerking til hesa grein:

Vist kunnu omanfyrirstandandi hava grein í sínum máli, men vit vilja halda,

Louis Apol skipaði fyri føroysku luttøkuni

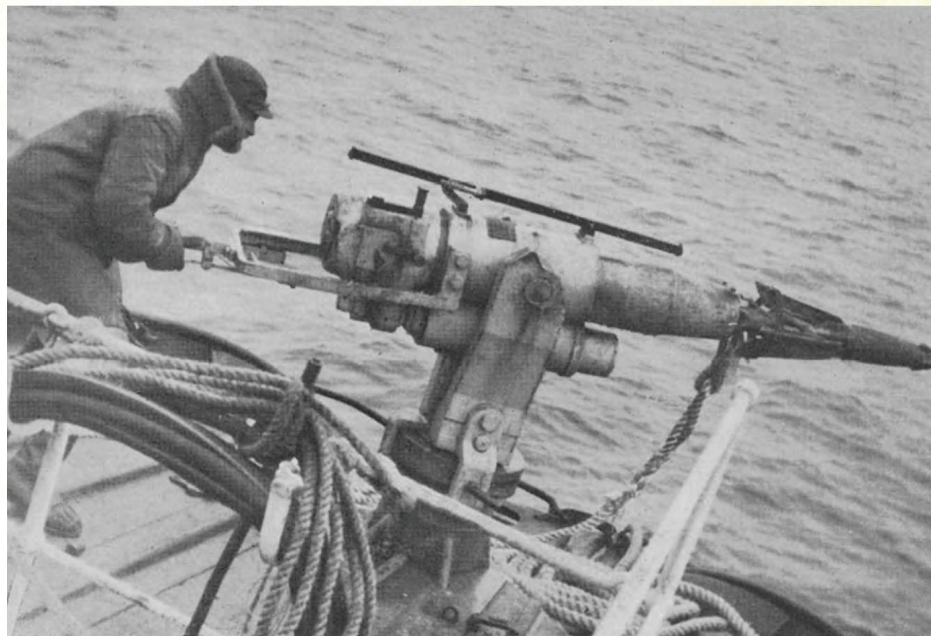
at tað er skeivt, at tveir ónavngivnir stjórnarmenn í einum felag, sum umfatar flest allar føroyskar fiskimenn, skulu siga, hvat rætt og órætt er.

... Vit leggja okkum ikki út í, hvat er beint ella ikki, men vit halda, at fiskimannafelagið eigur samt at kunna taka eina avgerð, so tað við fullari ábyrgd antin kann ráða monnum frá ella til at fara til Suðurláshavið, ístaðin sum nú at kasta ein brand út, ið eingin vil leggja persónliga undirskrift til, men tað er tíverri gamal føroyskur siður.

Louis Apol hevur eina aðra søgu

Dagblaðið hevði 13.september eina samrøðu við Louis W. Apol, sum var umboðsmaður fyri hollenska reiðarið, sum hevði søkt eftir fólk til hvalaveiðuna.

Hann heldur, at norska støðan í hes-

Tað er klárt at skjóta. Myndirnar í hesum parti eru frá Poul Kamban. Henda myndin er tikin av Hannes de Bour

um máli er lóttir, og tað sama er galdandi fyri Svøríki og Bretland, sum eru í parti við Noregi.

Louis helt, at norska støðan var grundað á, at teir høvdu mist stóran part av sínum hvalaveiðufloata undir kríggnum, og teir vildu við sínum banni forða fyri, at kappingarneytar komu fyri seg, áðrenn teir sjálvir høvdu møguleika at koma fram at. Tí skuldu føroyingar yvirhøvur ikki føla seg illa, um teir vóru farnir á hvalaveiði, hóast norðmenn vóru ímóti.

FF-blaðið helt í 2007, at eftirtíðin vísti, tað var vist nakað um hesi sjónarmiðini hjá Louis Apol. Tað gekk ikki long tíð, til Noreg hevði uppbyggt sín flota av hvalaveiðuskipum av nýggjum, og teir hildu á fram til endan á 60-unum, tá veiðan snøgt sagt ikki loysti seg longur.

Apol endaði av tilvild í Føroyum

Annars hevði Louis Apol eina nokk so áhugaverda søgu. Hann var fyrst í undanfarnu øld komin til Havnar við manning á einum hollenskum skipi. Hann fór í land saman við einum øðrum. Tá ið teir skuldu fara umborð aftur var

blivið eitt slíkt illveður, at teir sluppu ikki umborð. Teir søktu sær skjól á Reinerts Kafé, sum var ríkið av Jens og Gustav Reinert úr Norðradali. Hetta er í dag partur av Frelsunarherinum.

Her arbeidði Sanna, systir teir báðar.

Tað má vera runnið saman millum teirra, tí hann lovaði at koma aftur. Tað kom hann eisini, og tey giftust og búsettust í Føroyum. Hetta er upprunin til Apolættina í Føroyum. Louis Apol var undir kríggnum stjóri í tí almenna Lands-handlinum. Dóttir hansara, Johanna, giftist við tí nú 100 ára gamla bretska hermanninginum Harry Wilson. Teirra søga hevur fyrr verið í hesi røð.

Fingu um skrávuna

Nú koma vit aftur til frásøgnina hjá Mikkjal Gulklett

15. januar byrjaðu vit aftur at fáa bláhval. Tað var øðrvísi at arbeiða teir enn spermasethvalirnar. Teir vóru sum leður at skera sundur.

16. januar. Í dag koyrdu vit eisini tvøst í spikpottarnar av teirri orsök, at triggir pottar vóru brotnaðir á fordekkinum. Her, sum vit leggja, er nógur ísur uttan